Mariestads kommun

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Lyrestads förskola

Läsår 2026/2027

Antagen 2026-10-05

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Lyrestads förskola
Datum för antagande:	
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Lyrestad förskola
Giltighetstid:	Läsåret 2026-2027
Tidpunkt för aktualisering:	2026
Dokumentansvarig:	Rektor Monika Olsson

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- Plan

Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning....4
1.1. Syfte....5
1.2. Ansvar....5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan....5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår....5
2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier....5
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier....6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår....8
3.1 Metod/kartläggning....9
3.2 Kränkande behandling....9
3.3 Sexuella trakasserier....9
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier....10
3.5 Planerade åtgärder för läsåret....12
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)....13
4.1 Barns/elevers delaktighet....14
4.2 Medarbetares delaktighet....14
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet....14
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling....14
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever....14
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev....15
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev....16
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling....17
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev....17
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev....18
6. Referenser....18
7. Bilagor....19
7.1 Definitioner....19
7.2 Lagstiftning och styrdokument....21
7.3 Anmälningsskyldighet....22

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Lyrestads förskolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor förskola ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på förskolan	**Åtgärd uppfylld** **Ja/Nej**
Alla ska känna sig sedda och välkomna till vår förskola, såväl barn som vuxna.	Ja
Vi vill främja goda relationer mellan avdelningarna/åldrarna på förskolan, stärka "vi-känslan" och genom det förebygga konflikter och diskriminering.	Ja/delvis

2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Inga ärenden har anmälts under läsåret. Vårt arbetssätt med att ständigt uppmärksamma, reflektera och reda ut konflikter mellan barnen omedelbart bidrar till en god miljö på förskolan.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Vad har vi gjort för att nå föregående läsårs åtgärder?

Under läsåret har flera gemensamma aktiviteter genomförts där barn från olika avdelningar och åldrar har deltagit tillsammans. Exempel på aktiviteter är gemensamma samlingar med dans och rörelse, äggletning, teaterföreställningar, luciafirande samt firande av förskolans dag.

Aktiviteterna har planerats med fokus på delaktighet och gemenskap. Pedagogerna har haft tydliga ansvarsområden och varit närvarande i barnens samspel för att stötta och uppmuntra inkludering. I flera aktiviteter har tävlingsmoment medvetet valts bort, exempelvis genom att barnen gemensamt samlat in ägg i stället för att tävla om vem som hittade flest. De pedagoger som ansvarat för aktiviteten har även ansvarat för att dokumentera, reflektera och utvärdera i Unikum.

Barnen har deltagit utifrån sina egna förutsättningar och visat engagemang, glädje och samarbetsförmåga. Under exempelvis firandet av förskolans dag deltog alla barn aktivt, konflikter uteblev och barnen uppmuntrade varandra. I samband med teateraktiviteter visade barnen även empati och förståelse för känslor, vilket bidrog till en positiv och inkluderande stämning.

Vi ser utifrån föräldraenkäten att barn och föräldrar känner sig trygga att komma till förskolan och att vi nått den delen av målet. Även att vid utvecklingssamtal har föräldrarna uttryckt att deras barn trivs och känns trygga och vill komma till förskolan.

Analys:

Arbetet har visat att gemensamma aktiviteter över avdelningsgränser bidrar till att stärka relationer mellan barnen. När aktiviteterna utformas utan tävlingsinslag och i stället fokuserar på samarbete och gemensamma upplevelser, minskar risken för konflikter.

Vidare framgår att aktiviteter som engagerar, såsom teater, musik och rörelse, inte bara skapar gemenskap i stunden utan även leder till fortsatt lek och samspel efteråt. Detta tyder på att barnen tar med sig upplevelserna in i sin egen lek.

Ett tydligt mönster är att blandade åldersgrupper skapar möjligheter för de äldre barnen att ta ansvar och stötta de yngre, vilket i sin tur stärker empati och social kompetens. Samtidigt får de yngre barnen stöd och inkluderas i leken. Vi ser att vi har nått målet i den bemärkelsen att vi ser positiva mönster och har hittat ett arbetssätt som ger fina resultat. Vi ser dock ett behov av att hålla i och vidareutveckla arbetet med att mötas över åldrar och främja inkludering och delaktighet eftersom vi i den fria leken sett tendenser till att barn hamnar i konflikter/utesluts från lek p.ga av ålder eller kön, tex genom att barnen grupperar sig i konstellationer som ”äldre barn” eller ”killar” och nekar andra till att vara med i leken.

Genom dokumentation i Unikum kan vi se att våra medvetna val av aktiviteter, organisation och pedagogisk närvaro stärker vi-känslan och främja positiva relationer mellan barn i olika åldrar. Att ha en tydlig ansvarsfördelning- både i planering, utförande av aktiviteterna och

efterföljande dokumentation/reflektion/utvärdering har bidragit till en struktur och en kontinuitet i kvalitetsarbetet vilket påverkar resultatet och kvalitetssäkrar vår utbildning.

De erfarenheter vi har gjort tar vi med oss i det fortsatta arbetet för att ytterligare utveckla en trygg, inkluderande och konfliktreducerande förskolemiljö.

Framgångsfaktorer, vad tar vi med oss?

Flera framgångsfaktorer har identifierats i arbetet:

Tydlig struktur och ansvarsfördelning bland pedagogerna

Gemensamma aktiviteter som inkluderar alla barn

Fokus på samarbete i stället för tävling

Blandade åldersgrupper

Aktiv och närvarande pedagogroll

Aktiviteter som engagerar och inspirerar till fortsatt lek

Dessa faktorer har tillsammans bidragit till en trygg och positiv miljö där barnen utvecklar goda relationer.

Utvecklingsområden:

Trots positiva resultat ser vi ett fortsatt behov av att utveckla arbetet med inkludering, vi-känsla och delaktighet. Observationer visar att det fortfarande finns tendens att hamna utanför gemenskapen eller begränsas av ålder och kön i sina lekrelationer. Under kommande läsår vill vi därför fortsätta fokusera på att stärka inkluderande lekmiljöer, utveckla barnens sociala och emotionella kompetenser samt skapa fler mötesplatser mellan barn i olika åldrar.

Övrigt främjande och förebyggande arbete på förskolan

Vi arbetar systematiskt med hur man är en bra kompis genom att uppmärksamma och lyfta barnens positiva handlingar samt skapa ett positivt klimat i gruppen genom till exempel gruppstärkande lekar. Förskolan arbetar för att varje barn ska ha rätt att säga stopp eller nej samt att visas respekt för det. Förskolans pedagoger har en gemensam grund- och samsyn i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Vi arbetar systematiskt med att utveckla de dagliga rutinerna för att motverka kränkande behandling och diskriminering exempelvis genom lugna övergångar och att organisera så att det inte är för många barn ute på gården samtidigt.

Genom att dela upp barnen i mindre grupper ökar möjligheten för varje barn att bli sedd och komma till sin rätt. Med detta arbetssätt kan pedagoger vara mer närvarande och lyssna in barnen och kan agera direkt vid kränkande handlingar. Genom att ligga steget före för att förutse och avleda konflikter hjälper pedagogerna barnen att ta eget ansvar vilket bidrar till att öka deras självkänsla/självförtroende. Samarbete mellan avdelningarna sker ofta och på så sätt blir barnen trygga med alla barn och pedagoger på förskolan. Pedagogerna lyfter barnens olikheter på ett positivt sätt för att alla barn ska ges möjlighet att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar.

Att använda böcker, teater och filmer har visat sig vara ett bra sätt att få barnen att reflektera över olikheter och känslor. Genom att det i verksamheten finns till exempel dockor, böcker och bilder på barn från olika länder och kulturer stärks barnens förståelse för likheter och olikheter.

Det råder ett öppet klimat och en samsyn i förskolan att alla barn får se ut som de vill, att man till exempel får ha vilka kläder man vill. Det är viktigt att man som pedagog är medveten om sitt förhållningssätt och ständigt diskuterar dessa frågor.

I utbildningen visas nyfikenhet och intresse för barns olika etniska tillhörigheter. Med respekt för familjen uppmärksammas kultur och språk utifrån deras önskemål. Förskolan skaffar aktivt litteratur, analog som digital, och annat material som berör olika kulturer. Barnens frågeställningar bemöts med samtal om olikheter.

Förskolan visar intresse för och uppmärksammar skilda religioner/trosuppfattningar. I dialog med vårdnadshavare ökar vi vår förståelse för och får insyn i de val familjen vill göra samt hittar vägar att så långt det är möjligt tillgodose eventuella önskemål i vår verksamhet.

Förskolan arbetar främjande genom att anpassa och göra utbildningen tillgänglig utifrån alla barns behov. Alla pedagoger ansvarar för att fördjupa sina kunskaper kring eventuella funktionsnedsättningar. Förskolan har ett nära samarbete med vårdnadshavare och får stöttning av specialpedagog.

När det i barngruppen dyker upp tankar och frågor angående sexuell läggning tas tillfället att diskutera med barnen att familjer kan se olika ut. Alla pedagoger är medvetna om att i samtal med barnen inte endast utgå från stereotypa bilder av relationer.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Genom observationer av utbildningen med reflektion och diskussion i arbetslaget samt med hjälp av analys från föregående år plan mot diskriminering och kränkande behandling har kartläggning av risker och hinder i verksamheten genomförts.
Vi reflekterar kontinuerligt kring vårt förhållningssätt och vikten av att vara närvarande pedagoger.

Vi kartlägger och analyserar vår verksamhet och identifierar riskområden inomhus och i vår utomhusmiljö via observation och reflektion.

Vi samtalar med barnen, både enskilt och i grupp, vi lyssnar och tar deras ord och upplevelser på allvar.
Vi har daglig kontakt med vårdnadshavare och uppmuntrar dem att meddela oss om de har funderingar kring vad barnen berättar om sina upplevelser på förskolan.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	**Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks**
Kränkande behandling Risk för kränkande behandling kan finnas när många barn vistas tillsammans och där utrymmet är begränsat. Exempelvis kan det handla om att barn vill ha samma material och att de då använder ett kränkande beteende mot varandra antingen verbalt eller genom kroppsspråk.	Det finns alltid en risk för kränkningar av olika slag om vi pedagoger inte är närvarande och vi behöver därmed ständigt arbeta med organisation och förhållningssätt för att förhindra att det kan ske.

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	**Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks**

Sexuella trakasserier Vi har inte sett att det föreligger några risker för sexuella trakasserier mellan barn i förskolan.	Barnens ålder på förskolan påverkar deras förståelse. Enligt lag måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier Pedagogerna arbetar aktivt med att lära barnen att säga ifrån om något känns obekvämt, genom att tex säga ”stopp”.

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	**Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks**

Kön Att identifieras och/eller kritiseras utifrån sitt kön. Känsla av utanförskap.	Risk för diskriminering föreligger i större utsträckning om barnen inte delas in i mindre grupper samt när det inte finns vuxna närvarande. Det är då svårare att upptäcka och motverka diskriminerande attityder eller uttryck.
Könsöverskridande identitet eller uttryck Bristande självkänsla kopplad till könstillhörighet. Känsla av utanförskap.	Risk för diskriminering föreligger i större utsträckning om barnen inte delas in i mindre grupper samt när det inte finns vuxna närvarande. Det är då svårare att upptäcka och motverka diskriminerande attityder eller uttryck. Barn kan uppleva att deras könsidentitet inte stämmer överens med de normer och förväntningar som är knutna till biologiska kön. Barn, vårdnadshavare eller pedagoger kan förmedla förväntningar på eller ha förutfattade åsikter om hur barnet vill uttrycka sin identitet.
Etnisk tillhörighet Kommentarer om hudfärg, tal/uttal, matkultur eller kläder. Känsla av utanförskap.	Risk för diskriminering föreligger i större utsträckning om barnen inte delas in i mindre grupper samt när det inte finns vuxna närvarande. Det är då svårare att upptäcka och motverka diskriminerande attityder eller uttryck.
Religion eller annan trosuppfattning Kommentarer om barns eller vårdnadshavares val av kost, kläder och attribut kopplat till religion eller annan trosuppfattning.	Risk för diskriminering föreligger i större utsträckning om barnen inte delas in i mindre grupper samt när det inte finns vuxna närvarande. Det är då svårare att upptäcka och motverka diskriminerande attityder eller uttryck.
Funktionsnedsättning Utanförskap om miljön ute och inne är inte anpassade efter barnens behov.	Risk för diskriminering föreligger i större utsträckning om barnen inte delas in i mindre grupper samt när det inte finns vuxna närvarande. Det är då svårare att upptäcka och motverka diskriminerande attityder eller uttryck. En osynlig funktionsnedsättning kan innebära att behoven inte uppmärksammas av alla som vistas i förskolan.

Sexuell läggning Kommentarer om enskilda familjemedlemmars sexuella läggning.	Risk för diskriminering föreligger i större utsträckning om barnen inte delas in i mindre grupper samt när det inte finns vuxna närvarande. Det är då svårare att upptäcka och motverka diskriminerande attityder eller uttryck.
Ålder Känsla av utanförskap och förminskande. Bristande självkänsla kopplat till ålder i stället för kunnande. Minskad förståelse för olikheter baserat på ålder	Risk för diskriminering föreligger i större utsträckning om barnen inte delas in i mindre grupper samt när det inte finns vuxna närvarande. Det är då svårare att upptäcka och motverka diskriminerande attityder eller uttryck. Risk för utanförskap och konflikter föreligger när barnen inte träffas över åldrar.

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på förskolan	**När påbörjas/ genomförs åtgärden?**	**Hur?**	**Ansvarig**

Fördjupa arbetet med empati och inkludering i både planerad och spontan aktivitet och lek. Motarbeta diskriminering och främja goda relationer, samspel och lek genom att skapa fler mötesplatser på gården för barn från olika avdelningar. Göra miljöerna gården mer inbjudande till lek och samspel.	Ht -26 och vt -27	Vi fortsätter arbetet med att planerar för minst en aktivitet i månaden där vi möts i en planerad aktivitet. Vi organiserar så att varje avdelning får ansvara för en aktivitet som främjar samspel och vi-känsla. Avdelningen ansvarar även för reflektion och utvärdering av aktiviteten i Unikum. Det arbetslaget som ansvara för månadens aktivitet ansvarar även den månaden för att det finns möjlighet till lekar/aktiviteter där barn i olika åldrar kan mötas. Närvarande pedagoger som organiserar och fördelar sig i miljöerna för att stötta i barnen i samspel och lek. Göra fler leklådor för att utveckla leken på gården.	Arbetslaget Arbetslaget Alla Utegrupp
Planerade förebyggande åtgärder på förskolan	**När påbörjas/ genomförs åtgärden?**	**Hur?**	**Ansvarig**
Dokumentera planerade och förebyggande åtgärder kontinuerligt	Ht -26 och vt -27	Avdelningen ansvarar för reflektion och utvärdering av aktiviteten i Unikum.	Arbetslaget

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevers delaktighet

Vi gör barnen delaktiga i framtagandet av planen genom dagliga samtal där de får tillfälle att reflektera över sina handlingar samt uppmuntras att ge sina synpunkter. Pedagogerna samlar in och sammanställer barnens åsikter samt använder dessa vid sina egna reflektioner kring det främjande och förebyggande arbetet.

4.2 Medarbetares delaktighet

All personal på förskolan, pedagoger, kök- och städpersonal samt vaktmästare görs delaktiga i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling genom att få information om planen via mejl, där samtliga berörda ska ha inflytande över innehållet. Vi informerar muntligt kök- och städpersonal samt vaktmästare när planen ska utformas och är tydliga med att deras synpunkter och tankar är viktiga att få med i planen. Pedagogerna ansvarar för att dessa tankar och synpunkter beaktas i framtagandet av planen.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vårdnadshavare görs delaktiga i framtagandet av planen och delges information om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling genom inskolningssamtal, föräldramöten, utvecklingssamtal samt informationsbrev. I den dagliga kontakten uppmanas vårdnadshavare att ge sina åsikter och synpunkter kring hur arbetet kan förbättras. Under inskolningssamtalet poängterar vi att vårdnadshavares synpunkter är viktiga i arbetet med framtagandet av planen. Pedagogerna ansvarar för att vårdnadshavares tankar och idéer vägs in i planen. Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns tillgänglig på förskolans hemsida.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/om konflikt

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Ingrip om behövligt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevers mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt

3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevers pedagoger/mentorer.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevers vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor

8.	Samtal med berörda barn/elevers vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/information av/om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) /elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor

7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	**Åtgärd**
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten[1] utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera avdelningschef för förskola

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera avdelningschef för förskola.

[1,2] Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

5.6 När verksamheten[2] diskriminerar barn/elev

Informera avdelningschef för förskola.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

[2],[2] Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet
När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:
- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering
Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering
Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande
Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande
Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering
Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling
Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:
- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier
Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier
Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund
Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.
Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)
AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken
Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention
Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling
Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:
- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen
Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden
Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling
Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten
Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet. Service, support och stöd i arbetet/Självservice, blanketter och mallar/Självservice och blanketter/Utbildningsförvaltningens blanketter.